

ZONNEBAARZEN IN AMFIBIEËNPOEL

Nico Ettema

In 1994 is IVN Uden begonnen met een poelen en vennenplan, dat is aangeboden aan het gemeentebestuur, SBB en het Waterschap. We zijn gestart met de aanleg en het onderhoud van elf poelen en in de loop van de jaren is dit door bemiddeling van IVN en subsidie van de overheid uitgebreid tot het huidige aantal van 55 poelen. In 2002 werd het eens tijd om de toestand van de poelen nader te onderzoeken.

amfibieën, maar ook vis

De resultaten van de inventarisatie vielen niet tegen: in de natuurgebieden komen zeven soorten amfibieën voor. Maar in de agrarische omgeving is de situatie nog voor veel verbetering vatbaar. Naast de afstand tussen de poelen, de waterkwaliteit en de omvang van geschikte landbiotoop bleek de aanwezigheid van vissen een behoorlijk probleem. In zes wateren bleken vissen uitgezet te zijn. Hiervan bevatte twee poelen karper, twee poelen ruis- en blankvoorn, één poel driedoornige stekelbaars en in één ven zijn zonnebaarzen los gelaten.

zonnebaars

In dit laatste ven waren in 2001 nog talrijk kleine watersalamander, alpenwatersalamander, bruine kikker, middelste groene kikker en gewone pad waargenomen en een groot aantal libellen. Blijkbaar zijn er in hetzelfde jaar jonge zonnebaarzen uitgezet die zeer goed zijn aangeslagen. Het ven, gelegen in het bosgebied van Uden, heeft een diameter van ongeveer 25 meter en bevatte een honderdtal volwassen zonnebaarzen en nog talloze broedvisjes.

leegpompen

Na mondeling overleg met de beheerende instantie, in dit geval de gemeente Uden, hebben we een pomp met benzinemotor en een capaciteit van 23

m2 gehuurd bij een plaatselijk verhuurbedrijf en op een zaterdagmorgen in oktober zijn we aan de slag gegaan. De kosten, ongeveer 50 euro, zijn vergoed uit een gemeentepotje. Het water is geloosd op een lange droge greppel op 15 meter van het ven, zodat het direct weer terug komt in het grondwater en geen verdroging veroorzaakt. Reeds tijdens het pompen zijn we begonnen met het afvangen van de baarzen. Het ven is uiteindelijk helemaal leeg gepompt. De pomp zuigt een kuil in de bodem en deze kuil hebben we nog twee maal vol laten lopen met kwelwater en weer afgepompt in de hoop dat alle vissen verwijderd zouden zijn. De volwassen baarzen en zoveel mogelijk broed hebben we in emmers gedaan en weer losgelaten in een stadswater, waar al soortgenoten zaten.

herstel

Twee dagen na het leegpompen was het ven al weer redelijk gevuld met kwelwater. Bij een inventarisatie in het voorjaar van 2003 bleken er weer meerdere gewone padden met eisnoeren en een behoorlijk aantal kleine watersalamanders aangetroffen. Het ven is gelegen in een natuurgebied met veel bos en grasland met sloten en vennen, zodat herstel snel kan plaats vinden. Helaas bleek er toch nog één jong zonnebaarsje aanwezig te zijn. Nu maar hopen dat dit de laatste was. Waarschijnlijk hebben er wat eitjes of jongbroed in de modder gezeten waardoor ze de leegpompactie overleefd hebben. Mocht blijken dat er nog meer zonnebaars is aanwezig is, dan zullen we mogelijk de hele procedure nog één maal herhalen, voordat de visjes geslachtsrijp worden.

procedure

Dit jaar is de nieuwe flora- en faunawet ingevoerd en is het leegpompen van wateren aan een vergunning met een lange procedure onderhevig waardoor de door ons gevoerde werkwijze officieel waarschijnlijk niet meer kan. De nieuwe wet is natuurlijk bedoeld ter bescherming van flora en fauna in geval er bouw- of grondwerkzaamheden uitgevoerd moeten worden, maar hopelijk zijn de verschillende natuurbeherende instanties net zo praktisch denkend als hier in Uden.

Nico Ettema bezig met het leegpompen en leegvissen van een zonnebaarzen-ven in Uden.